



Smok czy smog krąży nad nami?

Renata Flis
Szymon Domański

Scenariusz interdyscyplinarnego projektu edukacyjnego do języka rosyjskiego dla II etapu edukacyjnego (klasy IV–VIII szkoły podstawowej)

opracowany w ramach projektu:

„Tworzenie zestawów narzędzi edukacyjnych wspierających proces wychowania przedszkolnego i kształcenia ogólnego w zakresie rozwoju umiejętności uniwersalnych dzieci i uczniów oraz kompetencji kluczowych niezbędnych do poruszania się na rynku pracy”

dofinansowanego ze środków Funduszy Europejskich w ramach
Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój, 2.10 Wysoka jakość systemu oświaty

Warszawa 2022

Redakcja merytoryczna: Beata Luc
Redakcja językowa i korekta: Eduexpert sp. z o.o.
Projekt graficzny i projekt okładki: Eduexpert sp. z o.o.
Redakcja techniczna i skład: Eduexpert sp. z o.o.

Weryfikacja i odbiór niniejszej publikacji: Ośrodek Rozwoju Edukacji w Warszawie

w ramach projektu: *Weryfikacja i odbiór zestawów narzędzi edukacyjnych wspierających proces wychowania przedszkolnego i kształcenia ogólnego w zakresie rozwoju umiejętności uniwersalnych dzieci i uczniów oraz kompetencji kluczowych niezbędnych do poruszania się na rynku pracy*

dofinansowanego ze środków Funduszy Europejskich w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój, 2.10 Wysoka jakość systemu oświaty

Warszawa 2022

Ośrodek Rozwoju Edukacji
Aleje Ujazdowskie 28
00-478 Warszawa
ore.edu.pl



Publikacja jest rozpowszechniana na zasadach wolnej licencji Creative Commons –
Użycie niekomercyjne 4.0 Polska (CC-BY-NC).
creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/deed.pl

1. Temat projektu

Smok czy smog krąży nad nami?

2. Osoby prowadzące projekt

2.1. Koordynator(ka)

Nauczyciel(ka) języka rosyjskiego.

2.2. Pozostali

Nauczyciele: matematyki, języka polskiego, przyrody, informatyki, plastyki; pedagog specjalny wspomagający proces edukacji w przypadku klasy integracyjnej lub ogólnodostępnej, w której uczą się uczniowie z niepełnosprawnościami; wychowawcy klas, o ile nie są nauczycielami wskazywanych przedmiotów.

3. Ramy czasowe

3.1. Początek projektu

Początek lutego.

3.2. Zakończenie projektu

Koniec kwietnia (22 kwietnia – Światowy Dzień Ziemi) łączny czas trwania działań w projekcie – ok. 42 godz. (praca na poszczególnych przedmiotach: 20 godz., praca własna uczniów: 10 godz.; konsultacje z nauczycielami: 10 godz.; prezentacja wyników: 2 godz.).

4. Cele projektu

4.1. Cele ogólne

- Rozbudzenie zainteresowania nauką języka rosyjskiego, poznanie kultury Rosjan, nabycie umiejętności komunikowania się w języku obcym na miarę własnych możliwości, zwiększenie świadomości w zakresie przydatności tych umiejętności w życiu.
- Kształtowanie w dziecku kreatywnej i refleksyjnej postawy poszukiwacza i badacza otaczającej rzeczywistości. Wspieranie wielokierunkowej aktywności dziecka ukierunkowanej na zdobywanie wiedzy, umiejętności i rozwiązywanie problemów poprzez integrowanie wiedzy.
- Budowanie postawy otwartej na innowacyjność, pomysłowość, samodzielność i odpowiedzialność za powierzone zadanie. Kształtowanie kompetencji komunikacyjnych i umiejętności współpracy w zespole.

4.2. Cele szczegółowe

Cele szczegółowe projektu interdyscyplinarnego *Smok czy smog krąży nad nami?* można podzielić na trzy następujące grupy: poznawcze, kształcące i wychowawcze.

4.2.1. Cele poznawcze. Uczeń biorący udział w projekcie:

- zna popularne postaci z legend związanych ze swoim regionem i Smokiem Wawelskim,
- poszerzy słownictwo z zakresu języka rosyjskiego oraz przedmiotów projektowych,

- poszerzy wiedzę na temat zanieczyszczenia powietrza, jakim jest smog, i jego wpływu na środowisko społeczno-przyrodnicze: zdrowie i życie człowieka, zwierząt i roślin,
- poszerzy wiedzę na temat ochrony środowiska w swoim regionie,
- poszerzy wiedzę na temat jednostek pomiaru zanieczyszczenia powietrza,
- poszerzy wiedzę na temat gatunków roślin i zwierząt występujących w okolicy,
- poszerzy wiedzę na temat roślin hodowlanych zwalczających smog w domu/mieszkanium,
- zna aplikacje komputerowe wykorzystywane do poszukiwania informacji, tworzenia tekstów i wysyłania poczty,
- zna aplikacje służące do prowadzenia czatu grupowego, spotkań grupowych,
- zna zasady bezpieczeństwa w korzystaniu z urządzeń cyfrowych.

4.2.2. Cele kształcące. Uczeń:

- korzysta z różnych źródeł informacji (strony internetowe urzędów, mapy, książki, rocznik statystyczny) – potrafi powiązać wiedzę i wyciągać wnioski, odpowiadając na pytania badawcze,
- zbiera potrzebne informacje, prezentuje członkom grupy stosując metody hybrydowe-stacjonarnie oraz poprzez aplikacje i komunikatory,
- czyta teksty, wyszukuje informacje, analizuje i wyciąga wnioski na podstawie danych w języku polskim i rosyjskim,
- pisze dwa listy do Smoka Wawelskiego: w języku polskim i języku rosyjskim, wykorzystując wyniki swoich obserwacji, badań i doświadczeń
- porównuje liczby, dokonuje pomiarów szacunkowych, odczytuje dane (dane statystyczne, miejscowe stanowiska pomiaru czystości powietrza, ogłoszenia urzędów gminnych i wojewódzkich itp.)
- dokonuje obserwacji środowiska społeczno-przyrodniczego, wykonuje doświadczenia związane z czystością wód i powietrza, zapisuje wyniki w karcie obserwacji,
- chroni przyrodę – sadi rośliny i drzewa,
- wykonuje zdjęcia swojego regionu i tworzy fotoreportaż,
- projektuje współdziałając w grupie lapbook, jako efekt prac związanych z projektem interdyscyplinarnym.

4.2.3. Cele wychowawcze. Uczeń:

- rozwija umiejętności współpracy w zespole w szczególności poprzez zgodną współpracę nad powierzonym zadaniem;
- reprezentuje postawę otwartości poprzez odwagę w wyrażaniu własnych sądów, opinii i wniosków z zachowaniem reguł konstruktywnej krytyki, asertywności i szacunku do rówieśników;
- jest pomysłowy i wykazuje odwagę twórczą;
- współpracuje z członkami zespołu, dzieli się swoją wiedzą, analizuje wyniki, uczy się rozwiązywać konflikty zaistniałe w grupie, potrafi komunikować się z zespołem również za pomocą komunikatorów.

4.2.4. Cele szczegółowe dla uczniów

Cele poznawcze:

- poznasz legendarne postaci swojego regionu i historię Smoka Wawelskiego;
- dowiesz się, czym jest smog, i zrozumiesz, jaki jest wpływ zanieczyszczenia powietrza na człowieka i środowisko przyrodnicze, szczególnie twojego regionu;

- poznasz możliwości internetu w poszukiwaniu informacji, wykorzystasz komputer do celów naukowych;
- poznasz nowe słowa w języku rosyjskim, zasady tworzenia zdań pojedynczych i złożonych w języku rosyjskim.

Cele kształcące:

- przeprowadzisz obserwacje i prace badawcze związane z powietrzem, dokonasz pomiarów i prostych obliczeń;
- będziesz wyszukiwał informacje, nawiązywał kontakt z urzędnikami zajmującymi się ochroną środowiska;
- wykonasz wspólnie z zespołem lapbook, fotoreportaż, pracę plastyczną;
- nauczysz się czytać, mówić i pisać w języku rosyjskim (list do Smoka Wawelskiego, ogłoszenie, broszura informacyjna);
- nauczysz się sadzić rośliny i drzewa;
- zorganizujesz Światowy Dzień Ziemi w szkole (wystawa, plakat, zaproszenie).

Cele wychowawcze:

- będziesz samodzielny i odpowiedzialny za realizację powierzonych zadań;
- zyskasz świadomość przydatności języka rosyjskiego w życiu.

5. Treści kształcenia

Działania projektowe pozwolą uczniom kształcić kompetencje kluczowe poprzez utrwalenie, poszerzanie i łączenie wiedzy i umiejętności z różnych przedmiotów oraz wykorzystanie wiedzy w sytuacjach praktycznych.

5.1. Przedmiot I. Język obcy nowożytny – język rosyjski

Temat interdyscyplinarnego projektu edukacyjnego wpisuje się w założenia programu nauczania języka rosyjskiego dla II etapu edukacyjnego język pierwszy (klasy IV–VIII) i język drugi (klasy VII–VIII) *На хорошем уровне* autorstwa Beaty Gawęckiej-Ajchel.

Uczeń posługuje się podstawowym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych oraz fonetycznych), umożliwiającym realizację pozostałych wymagań ogólnych w zakresie następujących tematów:

- miejsce zamieszkania (dom i okolica) (I.2) – słownictwo związane z domem i jego okolicą;
- podróżowanie i turystyka (orientacja w terenie, wycieczki) (I.8) – kierunki na mapie, proste słownictwo opisujące najbliższą okolicę;
- zdrowie (np. tryb życia, samopoczucie, choroby, ich objawy i leczenie) (I.11) – aktywność fizyczna, nazwy niektórych chorób, świadomość zachowań proekologicznych;
- świat przyrody (np. pogoda, pory roku, rośliny i zwierzęta, krajobraz, zagrożenie i ochrona środowiska naturalnego) (I.13) – przyczyny i skutki zanieczyszczenia środowiska naturalnego: wody, powietrza i ziemi;
- życie społeczne (np. wydarzenia i zjawiska społeczne) (I.14) – instytucje ochrony środowiska naturalnego.

W trakcie realizacji projektu na lekcjach języka rosyjskiego uczeń będzie wykazywał się umiejętnościami związanymi z:

- rozumieniem mowy obcej ze słuchu;
- czytaniem i rozumieniem tekstów pisanych – wyrazów, zdań, legend i podań związanych z regionem;
- tworzeniem prostej, krótkiej wypowiedzi pisemnej (list do Smoka Wawelskiego), broszury, ulotki, ogłoszenia, lapbooka;
- tworzeniem krótkich wypowiedzi ustnych: wyrazy, zdania pojedyncze (*простые*) i złożone (*сложные*) – proste, krótkie, spójne i logiczne wypowiedzi.

Na każdym etapie działań projektowych uczeń będzie wykorzystywał proste słownictwo w tworzeniu np. kwiatka grupowego (wypowiedzi pisemne: wyrazy, zdania, zwroty) czy w technice niedokończonych zdań (ustne wypowiedzi). Będzie uczestniczył w burzy mózgów, dyskusji, a także prezentował wyniki swojej pracy w języku obcym. Uczniowie, pracując w grupach, będą wspierać się, uczyć się od siebie. Ważnym elementem w procesie uczenia się uczniów będzie nabycie umiejętności wykorzystywania do realizacji zadań słownika polsko-rosyjskiego, Tłumacza Google lub innych dostępnych aplikacji w internecie. Działania przyczynią się do niwelowania stresu związanego z wykorzystaniem języka obcego w praktyce.

5.2. Przedmiot II. Język polski. Uczeń:

- będzie kształtował kompetencje porozumiewania się w języku ojczystym w mowie i piśmie (III.11, 2, 4);
- będzie prezentował własne zdanie, argumentował je w mowie i piśmie z wykorzystaniem wniosków z przeprowadzonych badań, jak również na podstawie własnych obserwacji oraz czytanych tekstów o charakterze publicystycznym i literackim (III.2.1, 4);
- będzie korzystał z informacji zawartych w różnych źródłach, w tym z zasobów internetu, gromadził informacje/wiadomości wokół określonego tematu oraz dokonywał krytycznej oceny pozyskanych informacji;
- pozna postaci legendarne związane z własnym regionem oraz historię smoka wawelskiego (I.1./3, 7, 11, 19);
- będzie tworzył wypowiedzi pisemne na tematy związane z projektem, poprawne pod względem ortograficznym i interpunkcyjnym.

5.3. Przedmiot III. Przyroda

Projekt odnosi się do zagadnień opisanych w programie nauczania, a związanych z opanowaniem wiedzy w obszarze: elementów świata przyrody (I.1), ochrony środowiska (III.7). Pozwoli zastosować wiedzę w praktyce przez prowadzenie efektywnych obserwacji środowiska społeczno-przyrodniczego najbliższej okolicy. (II.1, 2, 3) zjawisk pozwoli kształtować proekologiczne postawy sprzyjające ochronie środowiska naturalnego i własnego zdrowia (m.in. sadzenie roślin doniczkowych, drzew).

5.4. Pozostałe

5.4.1. Matematyka

Uczeń przeprowadzi działania na liczbach naturalnych z wykorzystaniem działań matematycznych (II.6, 11, 12), będzie także porównywał liczby (I.1, 2, 3, 4). Będzie

odczytywał pomiary czystości powietrza, mierzył temperaturę oraz interpretował tabelaryczny zapis danych (XII.1, 5, 9).

5.4.2. Informatyka

Projekt interdyscyplinarny zakłada kształtowanie wielu kompetencji kluczowych, w tym także kompetencji cyfrowych, naturalne jest więc jego powiązanie z lekcjami informatyki. Uczeń:

- będzie tworzył foldery i podfoldery (II.3a, b, d);
- wykorzysta programy graficzne do projektowania zaproszeń, plakatów, ogłoszeń – elementów niezbędnych w organizacji Światowego Dnia Ziemi (II.3b);
- skorzysta z udostępnionych stron i zasobów internetowych (III.1b; 2a, b);
- w swojej pracy będzie przestrzegać zasad dotyczących korzystania z efektów pracy innych osób i zasad związanych z bezpieczeństwem w internecie (V.1).

Nauczyciel zapozna uczniów z komunikatorami i narzędziami do pracy projektowej w grupach.

5.4.3. Plastyka

Podczas pleneru malarskiego uczeń będzie mógł, wykorzystując różnorodne techniki malarskie, przedstawić świat przyrody, a także uczucia i nastroje, które przyroda w nim wywołuje. Realizacja tego zadania związana jest z działami w programie: malarstwo (I.1) i ekspresja plastyczna. (II.1/2.6)

5.4.4. Technika

Uczniowie zaprojektują i wykonają lapbooka. Wykorzystają zdobyte i opracowane materiały, zdjęcia, artykuły, jak również sporządzą własne notatki (II.1,2,3; II.13,14; V.3).

6. Charakterystyka odbiorców

6.1. Typ szkoły

Szkoła podstawowa.

6.2. Wiek uczniów

10–11 lat.

6.3. Klasa

Uczniowie klas IV i V ze szkoły podstawowej.

6.4. Zróżnicowanie potrzeb i umiejętności

W projekcie interdyscyplinarnym najważniejsza jest praca w grupie i z grupą. Daje to możliwość uczenia się od innych, a także kompilowania wykonanych w pojedynkę zadań w większą całość. Każdy uczeń może realizować zadania dostosowane do swoich możliwości, wykorzystując indywidualne zainteresowania. Implementowanie założeń edukacji włączającej, zapewniającej **aktywny udział i uczestnictwo w procesie nauczania-uczenia się, zapewni osiągnięcie sukcesu przez każdego ucznia.**

W różnorodności cech osobowościowych i intelektualnych jest siła, która może tworzyć klimat dobrej współpracy, jeżeli pamięta się o dostosowaniu zadań do możliwości psychofizycznych dzieci. Propozycje zadań/działań projektowych są w zasięgu rozwoju

percepcyjno-motorycznego dziecka 10–11-letniego. Każdy uczeń będzie miał wsparcie ze strony nauczyciela oraz rówieśników, a angażując się w działania grupowe, czerpiąc z nich satysfakcję i starając się dostarczać tej satysfakcji innym, będzie miał poczucie wpływu na działania projektowe. Zróżnicowane potrzeby i możliwości edukacyjne mogą się stać atutem w rozwoju społecznym całej grupy. Z uwagi na wiek dzieci i małe doświadczenie związane z procesem uczenia się duży wpływ na powodzenie będzie miało zaangażowanie nauczycieli, w szczególności nauczyciela wychowawcy, który powinien stać się facylitatorem zmian – mediatorem i osobą pomagającą grupom w podejmowaniu decyzji. Wykorzystanie metod aktywnych pozwoli uczniom samodzielnie podejmować decyzje, negocjować obszary odpowiedzialności i kreować działania. W przypadku uczniów z orzeczeniem o potrzebie kształcenia specjalnego z uwagi na niepełnosprawność należy dostosować warunki realizacji działań projektowych, cele, zadania, metody i formy pracy oraz sposoby sprawdzania i oceniania do specyfiki niepełnosprawności danego ucznia. Bardzo dużą rolę będzie odgrywał nauczyciel pedagog specjalny. To on będzie wspierał ucznia w doborze zadania, sposobu jego realizacji itp. Działania projektowe pozwolą również rozwijać ucznia zdolnego.

6.5. Inne cechy odbiorców

Projekt może być realizowany przez uczniów w ramach tzw. koła zainteresowań, ale również – i przede wszystkim – przez uczniów jednej klasy lub kilku klas. To nauczyciel wychowawca, znający swoich uczniów, może połączyć ich w grupy lub uczniowie mogą sami połączyć się, i wówczas najważniejszym elementem będzie wzajemna sympatia. W przypadku uczniów z niepełnosprawnościami pedagog specjalny i wychowawca klasy będą czuwać nad ich włączeniem do grup projektowych oraz – na kolejnym etapie formowania się procesów grupowych – wspierać ich w podejmowaniu zadań dostosowanych do ich możliwości, ale ważnych dla efektu końcowego pracy całej grupy. Podobne wsparcie powinni otrzymać uczniowie, których rówieśnicy nie chcieliby przyjąć do grupy. Wychowawca klasy może zastosować metody aktywne, które ułatwią uczniom połączenie się w grupy projektowe w zależności od problemu, który zacieka, lub preferencji osobistych.

7. Formy i metody realizacji projektu

7.1. Formy pracy

1. Praca indywidualna zróżnicowana – w obrębie grupy uczniowie mogą wyznaczyć sobie zadania szczegółowe, inne dla każdego członka grupy, ale takie, które połączone dadzą pełną odpowiedź na zadanie projektowe.
2. Praca zbiorowa – praca w grupach jednolita, zróżnicowana

7.2. Metody pracy – realizacja celów poznawczych

Zaproponowane metody i techniki pracy pomogą kształtować u uczniów kompetencje kluczowe, których celem nadrzędnym jest wyrównywanie szans i możliwości każdego ucznia (dobra jakość edukacji włączającej), przeciwdziałanie wykluczeniu edukacyjnemu, i które w dalszej perspektywie mają największy wpływ na sytuację obywatela na rynku pracy. Metody te mogą być stosowane w różnych kontekstach i kombinacjach na poszczególnych etapach projektu, podczas lekcji oraz na zajęciach z wychowawcą:

- metoda problemowa: dyskusja sokratejska – intelektualna rozmowa, która koncentruje się na wybranym tekście, eseju, raporcie, wierszu czy filmie wideo; uczestnicy zapoznają się z materiałem źródłowym i podejmują dyskusję, by dojść do prawdy – wyjaśnić, znaleźć przyczyny zjawiska lub uzasadnienie czyjegoś postępowania;
- metody definiowania pojęć: burza mózgów, mapy pojęciowe;
- praca z tekstem.

7.3. Metody pracy – realizacja celów kształcących

Metody praktyczne i aktywizujące ułatwiają uczniom bezpośrednie poznanie rzeczywistości oraz pozwalają na wykorzystanie posiadanej przez nich wiedzy w rozwiązywaniu problemów praktycznych. Uczeń z wykorzystaniem zasobu swojej wiedzy i stosowanych metod wyjaśnia złożoność świata przyrody, formułuje pytania i wyciąga wnioski oparte na dowodach z wykorzystaniem technologii cyfrowych.

A. Pokaz.

B. Ćwiczenia przedmiotowe.

C. **Metody aktywizujące:**

- metaplan – plastyczny zapis dyskusji, której celem jest diagnoza problemu poprzedzająca podjęcie decyzji; dyskutując nad problemem, uczniowie tworzą plakat, który stanowi skrócony zapis diagnozy problemu i poszukiwania sposobów jego rozwiązania; hasła na plakacie: „Problem”; „Jak jest?”; „Jak powinno być?”; „Dlaczego nie jest tak, jak powinno być?”; „Wnioski”.

D. Metody problemowe:

- burza mózgów;
- zajęcia terenowe: obserwacja, doświadczenia i badania, obserwacja pośrednia w sali lekcyjnej.

E. Filmy.

F. Metody graficznego zapisu:

- mapa mentalna – umożliwia wizualne opracowanie problemu, służy uporządkowaniu myśli i pozwala na szybkie i łatwe zapamiętywanie potrzebnych informacji; może być realizowana np. w formie kwiatu, drzewa, mapy nieba, z wykorzystaniem rysunków, obrazów, zdjęć, symboli, haseł, krótkich zwrotów itp.;
- lapbook – edukacyjna książeczka autorstwa uczniów o tematyce zgodnej z projektem, zawiera informacje, zdjęcia, opisy ukryte w różnych skrytkach, kieszonkach;
- plener malarski – kształcenie wrażliwości na elementy lokalne, regionalne przyrody ożywionej i nieożywionej, oraz zdolności do angażowania się w procesy twórcze.

7.4. Metody pracy – realizacja celów wychowawczych

Metody kształcące kompetencje obywatelskie, w tym umiejętność pracy w grupie, samoświadomość, rozumienie sytuacji społecznej, poszanowania praw człowieka jako podstawy demokracji. Nauczyciel dokonuje wyboru metod, które w konkretnej sytuacji uzna za najkorzystniejsze.

7.4.1. Metody i techniki integracyjne

Nauczyciel-wychowawca wykorzystuje te metody i techniki raz w miesiącu celem analizowania procesów grupowych oraz wspierania uczniów na bieżąco, zgodnie z zdiagnozowanymi potrzebami.

- **wrzuć strach do kapelusza** – Buduje wzajemne zaufanie, uczy akceptacji, służy odprężeniu, a nade wszystko integruje grupę. Może być stosowana na każdym etapie kształcenia bez jakichkolwiek ograniczeń. Każdy otrzymuje jedną kartkę z rozpoczętym zdaniem: Boję się, że w tej grupie..., uzupełnia, wrzuca do kapelusza, a potem, po wylosowaniu cudzej kartki, próbuje przekazać, co czuł autor.
- **asocjogram (słoneczko)**; To prosta technika, przy użyciu której można za pomocą skojarzeń definiować pojęcia, diagnozować aktualny stan, ale także twórczo rozwiązywać problemy. Uczniowie zapisują na kartkach odpowiedzi do zagadnienia przewodniego, zapisanego w słoneczku na środku kartki, przy czym każdy pomysł powinien zostać zapisany na odrębnej kartce. Następnie pojedynczo odczytują odpowiedzi i przykładają je do słoneczka. Uczeń, który ma taką samą propozycję, dokleja swoją odpowiedź – w ten sposób tworzy się promień. Zagadnienie można analizować pod względem jakościowym i ilościowym.
- **technika niedokończonych zdań (drzewko sukcesu)**: uczniowie wypisują na kartkach brakujące części zdań zapisanych na konarach narysowanego na plakacie drzewa, a następnie przyklejają je w odpowiednich miejscach na plakacie.
- **kwiat grupowy**: uczniowie wymieniają informacje o sobie – w środku kwiatu wpisują cechy, właściwości, fakty, które łączą wszystkich bez wyjątku członków grupy, na płatkach zaś zapisują tylko indywidualne, odróżniające ich od siebie cechy, właściwości i fakty.

7.4.2. Metody i techniki planowania przydatne w realizacji poszczególnych etapów projektu dydaktycznego: wstępny, przygotowawczy, planowania, prezentacja efektów

- Etap wstępny: Technika TOC (od ang. *Theory of Constraints*) – Drzewko Ambitnego Celu – jest narzędziem ułatwiającym osiągnięcie wyznaczonego celu. Polega na stworzeniu strategicznego planu, obejmującego etapy działania, przeszkody i sposób ich pokonania. Każda grupa tworzy własny plakat, na którym określa cel główny – AMBITNY CEL, a następnie zapisuje poszczególne czynności, jakie należy wykonać, aby zrealizować ten cel – cele SMART (od ang. *specific, measurable, achievable, realistic, timed*). Uczniowie mogą zilustrować swoje cele na wizerunku drzewa. Myśląc o poszczególnych czynnościach/działaniach, uczniowie powinni zastanowić się, jakie mogą napotkać przeszkody i jak je pokonać, mogą także wyznaczyć między sobą osoby odpowiedzialne za realizację celów pośrednich.

PRZESZKODY / CELE POŚREDNIE / JAK POKONAĆ PRZESZKODĘ? / PLAN DZIAŁANIA / KTO JEST ODPOWIEDZIALNY / TERMIN

- Etap planowania: Planowanie z przyszłości – to metoda pracy indywidualnej i zespołowej stanowiąca inne podejście do planowania, gdyż punktem wyjścia jest tu stworzenie realistycznej wizji przyszłości. Planowanie to nic innego jak „cofanie się” ku teraźniejszości.
- Etap przygotowawczy: Gwiazda pytań – uczniowie w grupach udzielają na plakacie odpowiedzi na pytania: Kto pójdzie na wycieczkę? Dokąd pójdziemy? Kiedy?

Co będziemy tam robić? Jak zrealizujemy zadania? W środku gwiazdy zagadnienie: Po co pójdziemy na wycieczkę?

- Etap końcowy – prezentacja efektów: World Café: rozmowa stołeczka, rozmowa kawiarniana lub metoda kawiarnianej atmosfery. Jest to narzędzie aktywizujące, przeznaczone do pracy z dużym zespołem. Umożliwia uporządkowane i efektywne prowadzenie dyskusji w licznej grupie osób. Metoda będzie jednym z elementów podsumowania projektu. Uczestnikami będą uczniowie realizujący projekt, zaproszeni koledzy i koleżanki z zaprzyjaźnionej klasy lub zaprzyjaźnionych klas, rodzice.

7.4.3. Techniki kształtujące odpowiedzialność i samodzielność

- WCU – „co wiem, czego chcę się nauczyć i co umiem”, technika pozwalająca zreflektować uczniowi swój zasób wiedzy i umiejętności z danego zagadnienia; na każdej lekcji związanej z realizacją projektu nauczyciel może zastosować tę technikę, zanim rozpocznie wprowadzać nowe zagadnienie;
- streszczenia i twórcze sprawozdania.

7.4.4. Techniki samooceny i oceny koleżeńskiej

- **Metoda oceny koleżeńskiej (informacji zwrotnej): metoda kanapki (Sterna 2014: 62)** – uczniowie wpisują swoje spostrzeżenia na rysunek przedstawiający kanapkę/hamburgera.

Etap 1. Przekazanie informacji pozytywnej (zachowania, wypowiedzi ustnej lub pisemnej, wykonanego zadania) – co było prawidłowe, ciekawe, istotne.

Etap 2. Przekazanie informacji negatywnej – wskazanie obszaru do poprawy, co można ulepszyć, czego brakowało. Istotne jest, aby informacja była przekazana w taki sposób, aby nie wzbudzać w odbiorcy negatywnych emocji, unikamy określić oceniających na rzecz informujących.

Etap 3. Pozytywna informacja: docenienie wysiłku, zaangażowania, wskazanie mocnych stron kolegi/koleżanki, wskazanie możliwości i sposobów poprawy.

Metoda ta ma zastosowanie do każdego obszaru w procesie nauczania-uczenia się.

- **Coachingowa informacja zwrotna:** Zadając pytania o: **pozytywy** (Co zaplanowałeś? Z czego jesteś zadowolony? Co już potrafisz?), **obszary wymagające rozwoju** (Co jest twoją mocną stroną? Nad czym musisz popracować?), **planowanie dalszych działań** (Co zrobisz w przyszłości? Jak chcesz to zrobić?), zachęcamy do dokonania analizy własnych działań i postaw.

Jeżeli decyzją MEiN oraz Głównego Inspektoratu Sanitarnego zajęcia edukacyjne w szkole będą się odbywać zdalnie lub hybrydowo, nauczyciele i uczniowie będą mogli wykorzystać metody pracy zdalnej zgodnie z możliwościami szkoły i uczniów. Metody te poznają uczniowie na lekcjach informatyki.

8. Sposób realizacji projektu edukacyjnego

8.1. Zainicjowanie projektu

Nauczyciel przygotowuje list od Smoka Wawelskiego, adresatami będą uczniowie danej klasy. List zostanie wręczony uczniom przez pracownika szkoły lub zostanie zamieszczony na platformie e-learningowej, z której korzystają uczniowie w nauce

zdalnej. Nauczyciel wprowadzi uczniów w klimat fantazji i zabawy. Treść listu: *Kochani Uczniowie! Od dłuższego czasu jestem nękany pomówieniami, jakobyem zatruwał i zanieczyszczał powietrze. Ja nic takiego nie robię! Od dawna jestem spokojnym, grzecznym smokiem. Może w Waszej okolicy są inne legendarne postaci? Proszę, pomóżcie mi ocalić moje dobre imię i znajdźcie prawdziwych trucicieli. Mnie też trudno oddychać i niszczą się moje skrzydła. Proszę Was o wskazówki, co można zrobić, aby być zdrowym i żyć w zdrowym środowisku. Wasz oddany przyjaciel. Smok Wawelski*

Jeśli projekt przybierze charakter międzyszkolny, wówczas dla każdej klasy powinien być przygotowany taki list lub jeden duży plakat umieszczony w widocznym miejscu. Nauczyciele poszczególnych przedmiotów oraz wychowawcy w ciągu tygodnia poświęcą jedną godzinę dydaktyczną nawiązującą do tematyki listu – celem jest zainspirowanie uczniów do podjęcia wyzwania. Będą to lekcje wprowadzające w zagadnienie przez pryzmat realizowanych treści i zagadnień zawartych w programach nauczania i podstawie programowej kształcenia ogólnego. Nauczyciele zwrócą uwagę na interdyscyplinarność projektu, wzajemne przenikanie się i wykorzystanie treści w rozwiązaniu problemów badawczych oraz na kompetencje kluczowe, które będą rozwijać. Wychowawcy klas powołają zespoły projektowe w klasach. Przeprowadzą warsztaty integrujące zespół klasowy oraz służące uświadomieniu warunków dobrej współpracy. Nauczyciel powinien czuwać nad przebiegiem prac grupowych, wspierać uczniów pytaniami pomocniczymi, ukierunkowujących na szukanie rozwiązań. Działania projektowe realizowane będą: na zajęciach edukacyjnych – liczbę godzin z każdego przedmiotu określą nauczyciele; na zajęciach z wychowawcą – połączenie uczniów w grupy projektowe, ustalenie kontraktu i regulaminu, bieżący monitoring realizowanych działań; praca własna uczniów.

8.2. Spisanie regulaminu/kontraktu

Nauczyciele biorący udział w projekcie interdyscyplinarnym powinni opracować i uzgodnić schemat projektu do przedstawienia uczniom zawierający podstawowe zagadnienia: cel ogólny projektu interdyscyplinarnego, czas trwania, terminarz spotkań. Warsztaty powinny wyłonić szczegółowe zadania problemowe realizowane przez uczniów. W zależności od zasięgu projektu, tj. czy zainteresuje uczniów tylko jednej klasy czy też kilku klas oraz uczniów działających w kole zainteresowań w każdej klasie, zostanie opracowany regulamin projektu oraz kontrakt – również jako wynik warsztatów. Nauczyciele wychowawcy powinni zastosować rytuał tworzenia kontraktu. Na początku uczniowie powinni omówić warunki dobrej współpracy w grupie – pomogą m. innymi: Technika niedokończonych zdań: Szybko i dobrze realizuję zdanie grupowe, gdy...; Ważne we współpracy jest, abym... Przeszkadza mi bardzo... Powinniśmy unikać... Oczekuję od was, że... Kontrakt grupowy może mieć wygląd plakatu, gdzie rysunki i krótkie wyrażenia opiszą warunki dobrej współpracy: np. tarcza strzelnicza – trzymamy się wyznaczonego celu; słuchamy się nawzajem; linia brzegowa z strzałką – „do brzegu” (wypowiedzi skoncentrowane na temacie); zegar – szanujemy czas, przestrzegamy terminów; Uczniowie mogą wykazać się kreatywnością, dzięki czemu ich plakaty mogą być bardzo interesujące. Na koniec wszyscy podpisują plakat. Następnie uczniowie tworzą Prawa i Obowiązki Ucznia. Zapisują uzgodnione zdania. Kontrakt może przybrać bardziej formalną wersję.

8.3. Wybór tematu

Temat projektu został zainicjowany listem od Smoka Wawelskiego. Uczniowie opracują zagadnienia szczegółowe. Na zajęciach warsztatowych uczniowie powinni wyłonić zadania/działania szczegółowe wraz z umiejscowieniem ich w czasie. Uczniowie pracują w grupach projektowych (np. technika TOC, planowanie z przyszłości, gwiazda pytań). Na każdym etapie grupy będą gromadzić materiały (zdjęcia, artykuły, własne opracowania) potrzebne do wykonania lapbooków.

Etap I. Działania organizacyjne – podział na grupy, opracowanie regulaminu, kontraktu, określenie celów szczegółowych i zadań do realizacji. Omówienie idei i zasad tworzenia lapbooka.

Etap II. Poszukiwanie informacji – obszary:

- legendy i podania,
- działalność człowieka i wpływ na środowisko przyrodnicze,
- stan środowiska naturalnego (czystość powietrza),
- legendy i podania naszego regionu – język rosyjski, język polski, informatyka,
- działalność człowieka a środowisko przyrodnicze – przyroda, matematyka, informatyka, język rosyjski, język polski,
- stopień zanieczyszczenia powietrza,
- źródła zanieczyszczeń,
- ochrona środowiska,
- działania określone przez uczniów podczas warsztatów, np. analiza danych ze stron internetowych Wydziału Ochrony Środowiska, wywiad z przedstawicielem władz, zakłady przemysłowe w okolicy, liczba samochodów, liczba mieszkańców itp.

Etap III. Obserwacje i doświadczenia – przyroda, język rosyjski, matematyka, język polski, plastyka (zajęcia terenowe: obserwacja składników pogody, proste prace badawcze związane z powietrzem, dokonywanie obliczeń i pomiarów, plenery malarskie).

Etap IV. Opracowanie danych – język polski, matematyka, informatyka, przyroda, plastyka, technika.

Etap V. Działalność proekologiczna (sadzenie roślin w klasach, drzew wokół szkoły) – przyroda.

Etap VI. Prezentacja efektów działań projektowych – Światowy Dzień Ziemi.

8.4. Podział na grupy

Przed połączeniem uczniów w grupy nauczyciel wychowawca powinien przeanalizować z nimi cele, jakie mają osiągnąć, z uwzględnieniem ich predyspozycji oraz kontekstów osobowościowych. Uczniowie połączą się w grupy po warsztatach, podczas których zapoznali się z listem i wypracowali zagadnienia szczegółowe na poszczególnych przedmiotach. Nauczyciel może dokonać grupowania dzieci na:

- grupy jednorodne (osoby o podobnych osiągnięciach bądź zainteresowaniach);
- grupy o zróżnicowanym poziomie (osoby w grupie mogą się wtedy wzajemnie wspierać, pomagać sobie);
- grupy koleżeńskie (wpływa to jednak niekorzystnie na integrację całości klasy, wspomaga tworzenie się tzw. klik koleżeńskich.);

- grupy doboru celowego (zgodnie z celem, jaki chcemy osiągnąć);
- grupy losowe.

8.5. Sformułowanie ogólnych oraz szczegółowych celów projektu

Uczniowie w grupach pod opieką nauczyciela opracowują cele ogólne i szczegółowe projektu oraz działania służące realizacji tychże celów (operacjonalizacja celów). Nauczyciel wykorzystuje metody planowania i podejmowania decyzji, moderuje pracę grup, wspiera, pobudza do kreatywności i innowacyjności.

8.6. Przygotowanie harmonogramu pracy i podział zadań

Nauczyciele pracują z uczniami w grupach zadaniowych. Każda grupa opracowuje harmonogram, ustala terminy. Warto wykorzystać metody aktywne – najbardziej korzystne to: drzewko ambitnego celu, planowanie z przyszłości, gwiazda pytań. To jest też moment wstępnego ustalenia obchodów Światowego Dnia Ziemi. Uczniowie, rozumiejąc istotę podjętych działań i przewidując efekty swojej pracy, mogą zastanowić się nad przebiegiem uroczystości.

8.7. Dobór literatury i poszukiwanie źródeł wiedzy

Grupy zapoznają się z zasobami biblioteki szkolnej i publicznej. Wykorzystują internet do poszukiwania informacji. Uczniowie, którzy nie dysponują swoimi komputerami, mogą skorzystać z zasobów szkoły.

8.8. Realizacja projektu

Zadania projektowe będą realizowane podczas zajęć edukacyjnych, spotkań z wychowawcą, w ramach samokształcenia uczniów (poza lekcjami) oraz w terenie. W ustalonych terminach uczniowie będą spotykać się z całą klasą, aby podzielić się wynikami swojej pracy na danym etapie. Będzie to moment na dokonanie bieżącej ewaluacji swoich działań, omówienie efektów, trudności i potrzeb. Może też nastąpić modyfikacja celów i działań jako wynik refleksji i innowacyjności uczniów. Im więcej będą wiedzieć o problemie, tym ciekawsze mogą mieć pomysły na jego rozwiązanie.

Harmonogram realizacji działań w projekcie

ETAP I. Działania organizacyjne

Działanie 1. Zainicjowanie projektu – spotkanie informacyjne wszystkich uczniów. Odczytanie listu Smoka Wawelskiego do uczniów.

Jak realizowane? Sala gimnastyczna, hol lub klasopracownia. Wszystkie klasy/grupy spotykają się z koordynatorem projektu oraz nauczycielami współorganizującymi działania projektowe.

Czas trwania, termin: 1 godz., luty

Działanie 2. Omówienie zakresu treści nauczania związanych z realizacją projektu na każdym przedmiocie. Pokazanie możliwości realizacji wiodącego tematu z różnych perspektyw i dziedzin nauki. Jasne doprecyzowanie przez nauczycieli zagadnień, które będą realizowane i opracowywane na zajęciach edukacyjnych.

Jak realizowane? Na zajęciach edukacyjnych: j. rosyjski, j. polski, przyroda, informatyka, technika, matematyka, plastyka. Praca własna uczniów: rozmowy w grupach, parach.

Czas trwania, termin: W pierwszym tygodniu. Każdy nauczyciel poświęca na to około 15 min. na jednej lekcji. Czas trwania może ulec wydłużeniu w zależności od potrzeb. Celem jest zainspirowanie uczniów do poszukiwania informacji na temat ciekawych dla nich zagadnień. Czas trwania pracy własnej uczniów: do terminu kolejnego spotkania (działanie IV)

Działanie 3. Połączenie się uczniów w grupy projektowe, opracowanie regulaminu i kontraktu grupowego.

Jak realizowane? Spotkania z wychowawcą

Czas trwania, termin: 1 godz., luty

Działanie 4. Wybór szczegółowego tematu do samodzielnej realizacji przez każdą grupę. Planowanie działań do realizacji przez każdą grupę.

Jak realizowane? Spotkania z wychowawcą

Czas trwania, termin: 1 godz., luty

Działanie 5. Uszczegółowienie planów działań opracowanych przez każdą grupę. Określenie zagadnień, które będą opracowywane pod kierunkiem nauczycieli na zajęciach edukacyjnych z każdego przedmiotu oraz tych, które pozostają do opracowania w ramach samokształcenia i samodzielnej pracy grupowej.

Jak realizowane? Praca pod kierunkiem nauczycieli na każdym przedmiocie.

Czas trwania, termin: łącznie 6 godzin, luty–marzec

ETAP II i III. Zbieranie informacji, obserwacje i doświadczenia.

Działanie 6. Realizacja zagadnień na zajęciach edukacyjnych:

- czytanie tekstów, pisanie: listu, tekstów użytecznych, twórczych tekstów, wypowiedzi ustne;
- obserwacje przyrodnicze (lekcje wycieczki), doświadczenia i eksperymenty, treści związane z ochroną środowiska;
- pomiary zanieczyszczenia powietrza, czytanie tabel;
- poznanie zasad tworzenia lapbooka;
- plenery malarskie, fotoreportaż;
- wyszukiwanie i przetwarzanie informacji w internecie, poznanie komunikatorów i aplikacji do pracy zdalnej.

Jak realizowane? Na zajęciach edukacyjnych: j. rosyjski, j. polski – po 3 godz.; przyroda – 2 godz.; matematyka, technika, plastyka – po 1 godz.; informatyka – 2 godz. Przykładowe dostosowania dla uczniów: uczeń zdolny – sam wyszukuje informacje, referuje nowe tematy, dzieli się swoimi zainteresowaniami; uczeń z niepełnosprawnością intelektualną: otrzymuje do czytania krótki tekst, pisze odpowiedzi na pytania lub uzupełnia luki w tekście, wykorzystując nowe słownictwo, odpowiada na pytanie pojedynczymi wyrazami lub krótkim zdaniem; uczeń z niepełnosprawnością narządu wzroku: czyta i pisze alfabetem Braille'a lub ma powiększony tekst, ma dodatkowe oświetlenie stanowiska pracy; uczeń z afazją: teksty do czytania proste, w przypadku trudności z czytaniem przeczyta uczeniowi tekst, wyjaśniać znaczenie wyrazów/słów, odwołując się do wizualizacji; uczeń z autyzmem,

w tym z zespołem Aspergera (ZA): uwzględnić trudności z komunikacją, zastosować alternatywne metody komunikacji, wykorzystać specyficzne zainteresowania ucznia z ZA, w uzasadnionych przypadkach zastosować komputer jako narzędzie pisarskie, wspierać dziecko w nawiązywaniu relacji w grupie, uczeń ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się: przeczytać tekst uczniowi a następnie zachęcić do samodzielnego czytania, dostosować słuchowiska na płytach CD, podczas pisania uczeń może przepisywać lub pisać z pamięci, zastosować wielokolorowy zapis, wdrażać do pracy ze słownikiem polsko-rosyjski; rosyjsko-polskim

Działanie 6. Bieżący monitoring realizacji działań przez grupy projektowe.

Jak realizowane? Spotkania z wychowawcą

Czas trwania, termin: 1 godz., marzec

ETAP IV. Opracowywanie danych

Działanie 7. Konsultacje grupowe z nauczycielami, wsparcie uczniów w przezwyciężaniu trudności, wzmacnianie pozytywne. Samoocena i ocena koleżeńska.

Jak realizowane? Spotkania konsultacyjne z nauczycielami z każdego przedmiotu

Czas trwania, termin: zgodnie z harmonogramem, język rosyjski: 3 godz., pozostałe przedmioty: po 2 godz., marzec–kwiecień

Działanie 7. Praca własna grup projektowych, w tym przygotowanie do prezentacji i prowadzenia spotkania metodą World Café.

Jak realizowane? Spotkania stacjonarne lub online poza systemem szkolnym. Samokształcenie, współpraca, realizacja zaplanowanych działań.

Czas trwania, termin: 10 godz., marzec–kwiecień

ETAP V. Działalność proekologiczna (sadzenie roślin w klasach, drzew wokół szkoły)

Jak realizowane? Na lekcji przyrody

Czas trwania: 1 godz.

ETAP VI. Prezentacja efektów działań projektowych – Światowy Dzień Ziemi. Dyskusja metodą World Café

Jak realizowane? Na sali gimnastycznej, holu lub klasopracowni. Organizacja wystawy: fotoreportaż, prace malarskie, lapbooki. Przygotowane stoliki dla grup dyskusyjnych, kartony z wpisanymi zagadnieniami do dyskusji. Stoliki oznaczone kolorami: np. zielony, żółty, niebieski, brązowy. Osoba prowadząca przedstawia zasady dyskusji stolikowej World Café. Każdy z zaproszonych gości losuje kartkę (kolory stolików) i siada przy stoliku o tym samym kolorze. Moderator dyskusji (uczeń/uczniowie) inspirowanie do wymiany poglądów, które zapisuje na plakacie, tworząc mapę myśli. Po określonym czasie każdy z dyskutantów wybiera dowolny stolik i rozpoczyna dyskusję na kolejny temat. Zasada: każdy dyskutant powinien wziąć udział w dyskusji przy każdym stoliku. Rund zmian jest tyle ile stolików. Na zakończenie następuje prezentacja i omówienie wyników.

Czas trwania: 2 godziny zegarowe.

8.9. Prezentacja wyników

Prezentacja wyników pracy grupowej odbędzie się podczas Światowego Dnia Ziemi. Podczas uroczystości zostaną zaprezentowane lapbooki, wernisaż prac plastycznych oraz najciekawsze listy do Smoka Wawelskiego lub jeden duży plakat-list. Aby zaangażować uczestników: uczniów, rodziców i nauczycieli w ochronę środowiska, zostanie przeprowadzona metoda World Café, podczas której w sposób uporządkowany i efektywnie będzie prowadzona dyskusja. Plakaty powstałe na bazie dyskusji zostaną zaprezentowane władzom.

Zagadnienia/problemy do omówienia podczas World Café będą dotyczyć: określenia stanu środowiska naturalnego w najbliższej okolicy; zaangażowanie uczniów w ochronę środowiska – działania (pomysły); działania służące ochronie czystości powietrza przez środowisko lokalne. Jeśli w World Café będą brali udział uczniowie z innych klas i ich rodzice, wówczas w roli ekspertów i prowadzących rozmowę w grupach stolikowych będą uczniowie z grup projektowych.

Ponadto odbędzie się licytacja prac malarskich celem zdobycia środków na zakup sadzonek drzew szybko rosnących i dających najwięcej tlenu (np. akacja).

8.10. Ewaluacja

Ogólna ocena działań projektowych zostanie dokonana przez wszystkich uczestników podczas Światowego Dnia Ziemi. Na dużym arkuszu będzie namalowane drzewo „sukcesu”. W jego konarach będą napisane niedokończone zdania: „Podczas prac projektowych dowiedziałem(-am) się...”; „Nauczyłem(-am) się...”; „Moim sukcesem było to, że...”; „Wiem, że smog...”; „Ochronię przyrodę poprzez...”; „Najtrudniejsze dla mnie było...”; „Brakowało mi...”; „W grupie...”.

Każdy uczeń będzie mógł dokończyć zdanie na małej kartce „sklerotce” i przykleić do plakatu.

Bieżący monitoring działań będzie dokonywany podczas spotkań. Uczniowie będą dokonywać samooceny pracy oraz przekazywać informację zwrotną kolegom, dokonując oceny koleżeńskiej.

Ocena sumująca zostanie dokonana przez nauczyciela z uwzględnieniem ustalonych kryteriów.

9. Regulamin/kontrakt

Kontrakt podpisany przez uczniów będzie zawierał następujące informacje:

1. Nasz projekt nazywa się:...
2. Projekt realizujemy od... do...
3. Terminy kolejnych etapów:...
4. Nasi nauczyciele: język rosyjski:... / przyroda:... / plastyka:... / język polski.../ matematyka.../ informatyka.../ technika...
5. Koordynator projektu:...
6. Nasza klasa/grupa:...

7. Nauczymy się (umiejętności): (cel główny)
8. Całą klasą/grupą spotkamy się w dniu:
9. Komunikujemy się ze sobą do godziny 20:00.
10. Gdy potrzebuję pomocy, kontaktuję się z nauczycielami poprzez:...
11. Efekty naszej pracy zaprezentujemy w dniu:...
12. Będziemy przestrzegali następujących zasad:
 - Wykonuję wszystkie zadania w ustalonym terminie.
 - Odnoszę się z szacunkiem do nauczycieli i innych uczniów.
 - Staram się nie narzucać na siłę moich pomysłów.
 - Doceniam wysiłki innych koleżanek i kolegów.
 - Współpracuję w grupie z innymi.
13. Jeżeli nie będę przestrzegać ustalonych zasad:...
14. Jestem świadoma(-y), że nieprzestrzeganie ustalonych zasad wpłynie na pracę całej grupy/klasy.

Nasze podpisy:...

Podpisy nauczycieli:...

Data:...

Harmonogram realizacji zadań

- Zadanie:...
- Termin realizacji:...
- Terminy konsultacji:...
- Spodziewane efekty (Po co ja to robię? Co chcę osiągnąć?):...

Kryteria oceny

- Realizacja poszczególnych etapów:...
- Wymierne efekty:...
- Zaangażowanie:...
- Umiejętność pracy zespołowej i indywidualnej ucznia:...
- Terminowość wykonywania zadań:...
- Umiejętność wykorzystania różnorodnych źródeł informacji do rozwiązania problemów, wyciągania wniosków:...
- Zaangażowanie w finalną prezentację efektów (World Café, sadzenie drzew i roślin, lapbook):...
- Samoocena ucznia:...

10. Ocenianie

Ocenianie uczniów uwzględnić będzie ustalone kryteria oceny i będzie obejmować: ocenę pracy i zaangażowania osobistego ucznia, ocenę pracy zespołowej, ocenę końcowej prezentacji projektu. Uczniowie na etapie wstępnym opracują wspólnie z opiekunem projektu szczegółowe kryteria oceniania do każdego obszaru podlegającego ocenie. Projekt będzie oceniany w skali 1–10. Zgodnie z zasadami

oceniającego każdy uczeń dokona samooceny, a następnie nauczyciel udzieli mu informacji zwrotnej. Oceny zostaną wpisane do dziennika z przedmiotów biorących udział w projekcie wraz z oceną z zachowania. Nauczyciele, oceniając uczniów, powinni wdrażać ideę oceniania włączającego, w którym ocenianie bieżące realizowanych zadań etapowych powinno mieć charakter motywujący, nagradzający wkład i wysiłek uwzględniający możliwości uczniów a ocenianie sumujące odnosić się do stopnia zrealizowania zadania a co za tym idzie stopnia opanowania wiadomości i umiejętności z poszczególnych przedmiotów.

11. Ewaluacja

Ewaluacja projektu zostanie dokonana na podstawie arkuszy ewaluacyjnych, przygotowanych przy pomocy Formularzy Google, umożliwiających dokonanie ewaluacji również w warunkach kształcenia zdalnego:

Oceń w skali 1–10:

- swoją satysfakcję z udziału w projekcie
- przyrost swojej wiedzy
- poznanie nowych umiejętności w zakresie wykorzystania technologii informacyjno-komunikacyjnych (TIK)
- wzrost kompetencji językowych w mowie i piśmie (język rosyjski)
- swoje zaangażowanie w projekt
- swoją współpracę z grupą

Oceńcie swoją pracę grupową w skali 1–10:

- swoją satysfakcję z udziału w projekcie jako zadaniu grupowym
- współpracę w grupie
- dobór zadań i ich przydział w ramach grupy
- komunikację w grupie

Oceńcie w skali 1–10 prezentację całej grupy projektowej:

- artystyczną stronę prezentacji
- jasność przekazu
- swój przyrost wiedzy.

Dodatkowo nauczyciele poszczególnych przedmiotów dokonają wewnętrznej ewaluacji.

12. Materiały pomocnicze

Filmy edukacyjne:

- [Informacje pogodowe – pogoda, prognoza pogody w TVN Meteo \(TVN24.pl\)](#) (dostęp 28.02.2022).
- [Jakie są korzyści z zasadzenia drzewa? – YouTube](#) (dostęp 28.02.2022).
- [Dlaczego musimy zadbać o czyste powietrze? Czym jest SMOG. – YouTube](#) (dostęp 28.02.2022).
- [Książę i Smog – YouTube](#) (dostęp 28.02.2022).
- [Basnie i bajki polskie – Smok Wawelski – YouTube](#) (dostęp 28.02.2022).
- [10 najbardziej zanieczyszczonych miast świata – YouTube](#) (dostęp 28.02.2022).
- [Powietrze i smog którym oddychamy – Bajki edukacyjne #2 – YouTube](#) (dostęp 28.02.2022).

Elert E., Wenda A., [Praca metodą projektu](#) (PDF, 2,1 MB; dostęp 23.02.2022), Warszawa: ORE.

(Publikacja szczególnie przydatna nauczycielom, którzy nie stosowali w swojej pracy metody projektu edukacyjnego. Odnajdą w niej cenne wskazówki i rozwiązania praktyczne).

Kotarba-Kańczugowska M., [Praca metodą projektu](#) (PDF, 197 kB; dostęp 23.02.2022), Warszawa: ORE.

(Publikacja szczególnie przydatna nauczycielom, którzy nie stosowali w swojej pracy metody projektu edukacyjnego. Odnajdą w niej cenne wskazówki i rozwiązania praktyczne).

Szkoła Demokracji, [Jak pracować zespołowo zdalnie, realizując wspólne działania? Narzędzia](#) (dostęp 28.02.2022).

(Wskazówki do pracy zdalnej oraz wykaz bezpłatnych narzędzi do wykorzystania w pracy zespołowej).

Sterna D., 2014, [Uczę \(się\) w szkole](#), Warszawa: ORE (PDF, 7,1 MB, dostęp 28.02.2022)

(Publikacja poświęcona ocenianiu kształtującemu. W sposób jasny, przejrzysty i praktyczny autorka prowadzi czytelnika przez wszystkie pięć strategii OK, pokazując takie techniki, które pomagają nauczycielowi nauczać, a uczniowi uczyć się).

Renata Flis – nauczyciel edukacji wczesnoszkolnej, oligofrenopedagog, trener w biznesie i oświacie, coach. Wieloletni doradca metodyczny ds. kształcenia integracyjnego w Krakowie. Współautor koncepcji wspomagania rozwoju szkół w Gminie Miejskiej Kraków. Autor interdyscyplinarnych projektów edukacyjnych realizowanych przez nauczycieli z przedszkoli i szkół w Krakowie oraz wielu książek i publikacji. Stale współpracująca z Ośrodkiem Rozwoju Edukacji, autor wielu publikacji, scenariuszy projektów edukacyjnych oraz twórca narzędzi pomiaru dydaktycznego. Odznaczona Medalem Komisji Edukacji Narodowej, otrzymała nagrodę Ministra Edukacji II stopnia, wielokrotnie nagrody Prezydenta Miasta Krakowa. Za wieloletnią działalność dla dobra dzieci z niepełnosprawnościami oraz aktywność na rzecz ich dobra została odznaczona odznaką „Przyjaciel Dziecka”. Obecnie pracuje w Specjalistycznej Poradni Wczesnej Pomocy Psychologiczno-Pedagogicznej w Krakowie jako organizator i konsultant w obszarze wspomagania rozwoju szkół.

Szymon Domański – nauczyciel mianowany. Od 2017 roku uczy dwóch języków obcych (angielskiego i rosyjskiego) w Szkole Podstawowej im. hr. Władysława Zamoyskiego nr 90 w Poznaniu. Nauczanie języka rosyjskiego wprowadził w formie zajęć dodatkowych we współpracy ze szkolnym Stowarzyszeniem 90-tka oraz w ramach poznańskiego programu profilaktycznego. Entuzjasta projektów mających na celu wspieranie wszystkich uczniów w osiąganiu sukcesów dydaktycznych. W 2018 roku współtworzył projekt „WspieraMY” mający na celu wyrównanie szans wśród uczniów z problemami, a także uczenie języków obcych ciekawymi, kreatywnymi metodami prowadzącymi do zwiększenia indywidualizacji nauczania, a w konsekwencji do wzrostu autonomii ucznia. W roku szkolnym 2019/2020 koordynował z ramienia szkoły XI edycję ogólnopolskiego projektu „Szkoly otwartej na wielokulturowość”. Działania podejmowane w ramach projektu pozwoliły na stworzenie przyjaznej i otwartej przestrzeni dla wszystkich: uczniów, rodziców i nauczycieli.